

РЕЦЕНЗИЯ

Във връзка с дисертационен труд за присъждане на **образователната и научна степен „ДОКТОР“** на тема: „ **ОСОБЕНОСТИ НА ОСТРАТА КОРЕМНА БОЛКА ПРИ ВЪЗРАСТНИ ПАЦИЕНТИ - АНАЛИЗ НА ХОСПИТАЛИЗИРАНИ БОЛНИ ЗА 10-ГОДИШЕН ПЕРИОД**“

Автор на дисертацията:

Д-р Янко Георгиев Стефанов, докторант на самостоятелна подготовка, докторска програма обща медицина, Катедра обща медицина и клинична лаборатория, МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна

Научен ръководител:

Проф. Валентина Христова Маджова, д.м.

Научен консултант

доц. д-р Васил Марков Божков, д.м.

Член на Научното жури, изготвил рецензията –

проф. д-р Арман Шнорк Постаджиян, дм, Катедра обща медицина, Медицински Университет, гр София

Рецензията е изготвена според Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС), Правилника за приложение на ЗРАС (ПРЗРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в МУ-Варна. Научното жури за публичната защита на дисертационния труд е определено със заповед на Ректора на Медицински Университет – Варна

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с процедура за придобиване на ОНС „доктор“ и правилника на МУ – Варна.

Д-р Янко Георгиев Стефанов е роден на 02.09.1986г. в гр. Бургас. През 2011 г. се дипломира като магистър по медицина към Медицински университет Варна и започва своята професионална кариера като лекар веднага след завършване на висшето си образование като лекар хирург във Втора Клиника по Хирургия – на МБАЛ „Св.Марина“ - Варна. От 2015 год след успешно положен конкурс е назначена като асистент по обща медицина към Катедра обща медицина и клинична лаборатория, МУ-Варна, от когато е и зачислен за докторант на самостоятелна подготовка по докторска програма „Обща медицина“ към Медицински Университет Варна. През 2018 г. след успешно полагане

на държавен изпит д-р Русева придобива **специалност Хирургични болести**. Д-р Стефанов е член на Българския Лекарски Съюз, СОИБОМ и EURACT (European Academy of Teachers in General Practice and Family Medicine) и Българско Хирургично Дружество.

Д-р Стефанов е изпълнил в срок всички заложи в индивидуалния учебен план задачи и дейности. Успешно е положил изпит за докторантски минимум.

Структура на дисертационния труд:

Дисертацията на Д-р Янко Стефанов е написана на 170 стандартни страници, от които:

1. Заглавна страница – 1
2. Акроними – 1
3. Съдържание – 3
4. Въведение - 1
5. Литературен обзор - 41
6. Цел, задачи, методология - 3
7. Собствени резултати – 84
8. Заключение - 2
9. Изводи – 1
10. Приноси - 2
11. Литература – 18
12. Списък на публикациите и научните участия имащи отношение към дисертацията – 2

Съотношението обзорна: методична: резултатно-разборна част е оптимално, съответно 30:5:65%. Дисертацията съдържа общо 116 таблици и 12 фигури и има едно разработено от дисертационния труд приложение - Алгоритъм за диагностика и лечение на болните с остра коремна болка в напреднала и старческа възраст. В книгописа са включени 208 заглавия, от които 14 на кирилица и 193 на латиница. Всички цитирани заглавия имат непосредствено отношение към проучвания проблем.

По темата на дисертацията кандидата е публикувал **три работи**, приети и отпечатани в списание "Хирургия" и Сборник доклади от 15- и 16-ти национален конгрес по хирургия.

Ръководи занятия по учебни дисциплини: студенти специалност „Медицина“, „Обща медицина“ и „Хирургия“ и специализанти „Основи на обща медицина“. Фрагменти от дисертационния труд са представени на три научни форума в страната.

Не установявам плагиатство в предложения ми за рецензиране научен труд, както и в публикационната активност на кандидата.

Въз основа на тези факти научната активност в периода на изготвяне на труда се оценява като оптимална.

Характерни особености на труда:

Темата на дисертацията „ОСОБЕНОСТИ НА ОСТРАТА КОРЕМНА БОЛКА ПРИ ВЪЗРАСТНИ ПАЦИЕНТИ - АНАЛИЗ НА ХОСПИТАЛИЗИРАНИ БОЛНИ ЗА 10-ГОДИШЕН ПЕРИОД“ е удачно подбрана по отношение на значимост на проблема, актуалност в настоящия момент и проекция в бъдещето. Това е първото у нас задълбочено проучване за комплексна оценка на възрастни пациенти с най-честа характеристика на заболявания протичащи с клиниката на остър хирургичен корем, като за целта са инкорпорирани и анализирани различни показатели – клинични, лабораторни, времеви параметри, леталитет пречупен през светлината на посоченото и коморбидитета, който съществува при посочения контингент. Особено високо оценявам факта на проведения десетгодишен анализ на данните на реално преминали болни през една от утвърдените коремни хирургии в нашата страна. Анализът на данните и опитът за практическо формулиране на изводи насочени към общата медицинска практика прави дисертационния труд особено полезен в практически аспект.

Литературният обзор е оформен на 43 страници и представя автора като водещ експерт по въпроса. Последователно са обхванати патофизиологични характеристики на напредналата и старческа възраст, етиология и особености на острата коремна болка в напреднала и старческа възраст, най-чести нозологични характеристики протичащи с характеристиката на ОХК, роля на образната диагностика на заболяванията, причина за остра коремна болка в напреднала и старческа възраст, както и значение на най-честите съпътстващи заболявания както по отношение появата на основното заболяване, така и като детерминанти на прогнозата. От обзора под формата на заключение са изведени фактически предпоставките за проучването.

Целта на проучването е формулирана точно и ясно - да се дефинират особеностите в субективните оплаквания, физикалната находка, диагностичните възможности, протичането и изхода на острата коремна болка при пациенти в напреднала и старческа възраст с оглед изработване на диагностичен алгоритъм в помощ на лекарите от общата медицинска практика.

За постигането ѝ дисертантът е определил 6 основни **задачи** в дисертационния си труд:

1. Да се извърши ретроспективен анализ на хоспитализираните болни в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка за 10-годишен период (2008 г. - 2017 г.).

2. Да се определят най-често срещаните основни и придружаващи заболявания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.

3. Да се анализират някои клинични особености на болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.

4. Да се анализират резултатите от диагностичните лабораторни и образни изследвания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.

5. Да се проучи влиянието на някои специфични фактори върху леталитета на болните в напреднала и старческа възраст, лекувани по повод на остри заболявания на гастроинтестиналния тракт.

6. Да се разработи диагностичен алгоритъм при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка с цел оптимизиране на терапевтичното поведение.

Силно впечатление прави методиката на проучването, което включва клинична характеристика на пациентите, отчитане на времето от поява на симптомите и оказаната помощ, инструментариум от образни изследвания, наличен коморбидитет, съпътстващи заболявания по нозологии, проследяване хода на заболяването. Анализираният десет годишен период прави проучването в действителност ценно от практическа гледна точка.

Получените **резултати** са убедителни. Представени са ясно, точно - общо за изследвания контингент, както и по подгрупи, като дават възможност за проследяване и сравнение на данните. За получаването им са използвани напълно подходящи статистически методи. Всяка глава завършва с обобщение на получените данни като докторантът прави успешен опит за тяхното интегриране в насока изграждане на работещ подход.

Залючението отговаря на получените резултати, същото се отнася и за направените **изводи**. **Приносите** на дисертацията са с подчертан научно-приложен характер, добре формулирани и са резултат от проучването. Изведен е алгоритъм за поведение при пациенти с остра коремна болка в напреднала и старческа възраст с подчертана практическа насоченост и акцент общата медицинска практика.

Оценявам високо разработката на д-р Стефанов в няколко направления:

1. Това е първото у нас задълбочено проучване за установяване на ролята на прогностичните фактори и дефиниране на тези от тях, които имат най-голямо значение за определяне на терапевтичното поведение при болни с ранен РА.
2. Оценено е влиянието на клинични характеристики (интензитет и локализация на острата коремна болка, повръщане и наличие на фебрилитет), лабораторни изследвания (левкоцитоза), диагностичната стойност на четири метода на образна диагностика, използвани самостоятелно или комбинирано при отделните болни (КТ изследване на корема, абдоминална ехография, обзорна рентгенография и фиброгастродуоденоскопия).
3. Отчетена е продължителността на интервалите между появата на оплакванията на болните и момента на хоспитализацията им и между хоспитализацията на болните и провеждането на оперативното лечение при тях и е анализиран влиянието на 13 различни сериозни придружаващи заболявания върху преживяемостта и болничната смъртност на болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.
4. Възрастта, удължаването на продължителността на периода между появата на оплакванията на болните и хоспитализацията, както и на интервала между момента на хоспитализацията и извършването на оперативната интервенция заедно с по-големия брой съпътстващи патологии са фактори имащи отношение към резултати от промеведеното лечение и смъртността на болните,
5. При някои патологии - мезентериалната тромбоза, перфорацията, илеуса и кървенето от гастроинтестиналния тракт посочените параметри са от изключително важно значение и практически предопределят неблагоприятна констелация
6. Предложен е алгоритъм за редовното контролиране на здравословното състояние на болните със сериозни хронични заболявания в напреднала и старческа възраст от страна на ОПЛ и специалистите от доболничната медицинска помощ, така и на по-нататъшното оптимизиране на координацията със съответните болнични структури в нашата страна.
7. Изработената методика има потенциал да бъде въведена като стандарт за комплексна оценка в рутинната практика, какъвто е и предложеният алгоритъм, произхождащ от разработката и клиничния опит на научния колектив

Резултатите от дисертацията потвърждават, доуточняват, допълват и обогатяват познанията относно дефиниране на риска и поведението при остри коремни хирургични заболявания в напреднала възраст, като проучването е с голяма методическа и практическа стойност за нашата страна.

Заклучение:

В заключение представената дисертация от **Д-р Янко Георгиев Стефанов** съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и надхвърлят изискванията за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“. Дисертационният труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане и обсъждане на научно изследване.

На тези основания изразявам положителния си вот и предлагам на уважаемите членове на Научното Жури да гласуват положително и предложат на Ректора на МУ - Варна **да присъди научната и образователна степен „доктор“** по научната специалност обща медицина, на **Д-р Янко Георгиев Стефанов**, Катедра по обща медицина и клинична лаборатория, Медицински Университет – Варна

12.11.2019 г.

Проф. д-р Арман Постаджиян, д.м.

Катедра Обща медицина,
Медицински Университет, София